

INFRACTIUNEA UNICĂ. MODALITĂȚI

SINGLE OFFENSE. METHODS

Alina SUSLICOV,
Specialitatea Drept, gr. D 2501,
Coordonator științific: **Dumitru CALENDARI**, dr., lector univ.,
Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Rezumat: *Infrațiunea, ca fundament al răspunderii penale, este definită drept o faptă prejudiciabilă, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală, prevăzută de legea penală. Infrațiunile sunt clasificate, în funcție de gravitate, în ușoare, mai puțin grave, grave, deosebit de grave și excepțional de grave.*

Infrațiune unică nu este alt ceva decât o acțiune sau un sistem de acțiuni care se încadrează într-o singură normă penală. Aceasta poate exista chiar și atunci când sunt realizate mai multe acte materiale, dacă acestea formează o unitate juridică. Se face distincția între unitatea naturală și unitatea legală a infrațiunii. Sunt analizate formele infrațiunii unice: infrațiunea simplă, caracterizată printr-un singur act; infrațiunea continuă, desfășurată neîntrerupt în timp; infrațiunea prelungită, formată din mai multe acte identice unite printr-o intenție unică; infrațiunea complexă, care înglobează mai multe fapte distincte; și infrațiunea de obicei, bazată pe repetarea faptelor. De asemenea, se tratează pluralitatea de infrațiuni, care presupune comiterea mai multor infrațiuni

distincte, în lipsa unei legături care să le unească într-o singură faptă. Formele principale sunt concursul de infracțiuni și recidiva.

În final, se subliniază importanța delimitării corecte între infracțiunea unică și pluralitate, deoarece aceasta influențează încadrarea juridică și individualizarea pedepsei. O aplicare corectă a acestor instituții asigură echitatea, proporționalitatea și eficiența sancțiunii penale.

Cuvinte-cheie: *infracțiune, infracțiune unică, pluralitatea de infracțiuni, vinovăție, individualizarea pedepsei*

Abstract: *A criminal offense, as the basis of criminal liability, is defined as a harmful act committed with guilt and punishable by a criminal penalty, as provided for by criminal law. Crimes are classified, based on their severity, as minor, less serious, serious, particularly serious, and exceptionally serious.*

A single offense is an act or a series of acts that fall under a single criminal provision. It can exist even when multiple material acts are committed, provided they constitute a single legal unit. A distinction is made between the natural unity and the legal unity of the offense. The forms of the single offense are analyzed: the simple offense, characterized by a single act; the continuous offense, carried out uninterruptedly over time; the prolonged offense, consisting of several identical acts united by a single intent; the complex offense, encompassing several distinct acts; and the habitual offense, based on the repetition of acts. It also addresses the plurality of offenses, which involves the commission of multiple distinct offenses in the absence of a link that would unite them into a single act. The main forms are concurrent offenses and recidivism.

Finally, the importance of correctly distinguishing between a single offense and multiple offenses is emphasized, as this distinction influences the legal classification and the individualization of the punishment. A correct application of these concepts ensures the fairness, proportionality, and effectiveness of the criminal sanction.

Keyword: *crime, single offense, multiple offenses, guilt, individualization of punishment*

În dreptul penal, stabilirea caracterului unitar sau plural al faptelor săvârșite de o persoană reprezintă o operațiune esențială, cu consecințe majore asupra încadrării juridice și a sancțiunii aplicate. Deși la prima vedere noțiunea de „infracțiune unică” pare a desemna o faptă săvârșită printr-o singură acțiune, realitatea infracțională este adesea mai complexă. O persoană poate realiza o singură infracțiune printr-un sistem de acte sau prin desfășurarea unei activități în timp. Problema centrală pe care o vom aborda este: când mai multe acte materiale sunt considerate ca formând o singură infracțiune și când ele constituie o pluralitate de infracțiuni? Răspunsul la această întrebare este fundamental pentru aplicarea principiului *non bis in idem* și pentru evitarea unei duble sancționări sau, dimpotrivă, a unei sancționări prea blânde.

1. Conceptul de infracțiune și pluralitatea acestora

În conformitate cu art. 14 din Codul penal al Republicii Moldova, infracțiunea este o faptă prejudiciabilă, săvârșită cu vinovăție, pasibilă de pedeapsă penală. Din această definiție se desprind patru trăsături esențiale: prejudiciabilitatea (pericolul social), vinovăția, ilegalitatea penală și pasibilitatea de pedeapsă. Clasificarea infracțiunilor în ușoare, mai puțin grave, grave, deosebit de grave și excepțional de grave, prevăzută de art. 16 din Codul penal, reflectă gradul diferit de pericol social al acestora.

Pe de altă parte, pluralitatea de infracțiuni intervine atunci când aceeași persoană

săvârșește două sau mai multe fapte care întrunesc, fiecare în parte, elementele constitutive ale unor infracțiuni, iar consecințele juridice pentru acestea nu sunt stinse (de exemplu, prin prescripție sau amnistie). După cum subliniază autorul rus I. Galperin, pluralitatea apare atunci când între fapte nu există o legătură internă care să permită considerarea lor drept o singură infracțiune. Codul penal al Republicii Moldova recunoaște două forme principale ale pluralității: concursul de infracțiuni și recidiva. Este important de menționat că, deși în mod tradițional repetarea infracțiunii era considerată o formă a pluralității, legiuitorul moldovean a încadrat-o astăzi în categoria unității infracționale, ceea ce demonstrează complexitatea acestei delimitări.

Spre deosebire de pluralitate, la infracțiunea unică, chiar dacă există mai multe acte materiale, acestea se subsumează unei singure norme de incriminare, așa cum prevede art. 28 din Codul penal. Această unitate poate fi determinată fie de natura faptică a activității infracționale (unitate naturală), fie de voința expresă a legiuitorului (unitate legală).

2. Formele infracțiunii unice. Analiză comparativă

Prima mare categorie este cea a unității naturale, care se bazează pe existența unei singure acțiuni sau inacțiuni și a unei singure forme de vinovăție. Aceasta se manifestă, în principal, prin două forme. Infracțiunea simplă presupune realizarea laturii obiective printr-o singură acțiune sau inacțiune, sau printr-o activitate unică formată din mai multe acte de executare succesive, dar care se integrează într-un tot unitar (de exemplu, uciderea prin mai multe împușcături succesive). Deși există mai multe acte materiale, unitatea obiectului infracțiunii, a subiectului pasiv și a rezoluției făptuitorului justifică tratarea lor ca o singură infracțiune.

Cea de-a doua formă a unității naturale este infracțiunea continuă, reglementată de art. 29 din Codul penal. Aceasta se caracterizează prin desfășurarea neîntreruptă, pe o perioadă nedeterminată, a unei activități infracționale. Consumarea infracțiunii are loc nu la momentul primei acțiuni, ci la momentul încetării activității infracționale sau când intervin împrejurări care fac imposibilă continuarea acesteia. Exemple clasice sunt evadarea din locurile de detenție, purtarea ilegală a armelor sau dezertarea. În doctrină se face distincția între infracțiunea continuă permanentă, care se realizează fără intervenții repetate ale făptuitorului (de exemplu, utilizarea ilegală a gazelor naturale), și infracțiunea continuă succesivă, care presupune intervenții repetate pentru menținerea situației ilegale.

Cea de-a doua mare categorie este unitatea legală, care se bazează pe voința legiuitorului de a reuni într-o singură infracțiune mai multe acte care, în mod obișnuit, ar constitui infracțiuni distincte. Prima formă aici este infracțiunea prelungită (sau continuată), reglementată de art. 30 din Codul penal. Aceasta este definită ca fapta săvârșită cu intenție unică, caracterizată prin două sau mai multe acțiuni infracționale identice, comise cu același scop, care, privite în ansamblu, formează o singură infracțiune. Se distinge de infracțiunea continuă prin faptul că actele sunt separate în timp, nu se desfășoară neîntrerupt. De exemplu, dacă un angajat intenționează să sustragă un computer de la locul de muncă și îl scoate pe componente în zile diferite, toate aceste acțiuni, unite prin aceeași intenție, vor constitui o singură infracțiune prelungită. Consumarea are loc în momentul săvârșirii ultimei acțiuni.

A doua formă a unității legale este infracțiunea complexă, în care legiuitorul combină două sau mai multe acte care, luate separat, ar constitui infracțiuni distincte. Prin această includere, faptele absorbite își pierd autonomia. Exemplul clasic este tâlhăria (art. 188 CP RM), care reunește elementele furtului și ale vătămării integrității corporale sau amenințării. Infracțiunea complexă poate apărea ca infracțiune-tip (când o altă infracțiune este inclusă ca element constitutiv) sau în variantă agravată (când o altă infracțiune intră ca semn calificativ al faptei principale, cum este cazul avortului ilegal soldat cu deces din imprudență).

Ultima formă a unității legale este infracțiunea de obicei, caracterizată prin repetarea unei fapte de mai multe ori, astfel încât să se evidențieze obișnuința sau îndeletnicirea făptuitorului. Ceea ce se repetă nu este infracțiunea în sine, ci seria de fapte care demonstrează obiceiul. Dacă săvârșirea singulară a faptei nu relevă obișnuința, aceasta nu constituie infracțiune. Exemple includ exercitarea medicinei ca profesie fără drept (art. 214 CP RM) sau pescuitul fără autorizație ca activitate sistematică (art. 234 CP RM).

3. Disfuncționalități legislative și propuneri de îmbunătățire

Analiza cadrului normativ și a doctrinei relevă că există o confuzie terminologică potențială: spre deosebire de alte legislații (România, Croația) care utilizează termenul „infracțiune continuată”, Codul penal al Republicii Moldova folosește în mod inspirat termenul „infracțiune prelungită”, ceea ce evită confuzia cu infracțiunea continuă. Cu toate acestea, legea ar putea fi mai explicită în privința elementului temporal, introducând sintagma „la intervale diferite de timp”, așa cum propune doctrina.

4. Importanța modalităților infracțiunii unice. Individualizarea pedepsei

Corecta identificare a unei fapte ca infracțiune unică (și nu ca pluralitate) are un impact decisiv asupra individualizării pedepsei. În cazul infracțiunii unice, judecătorul va aplica o singură pedeapsă în limitele prevăzute de lege pentru acea infracțiune. El poate utiliza, însă, modalitățile de individualizare cum ar fi circumstanțele atenuante sau agravante, suspendarea executării pedepsei sau liberarea condiționată pentru a adapta sancțiunea la gravitatea concretă a faptei și la persoana infractorului.

În cazul pluralității de infracțiuni (concurs sau recidivă), se va aplica un sistem de cumul sau de spor al pedepselor, ducând, de regulă, la o sancțiune mai severă. Astfel, caracterizarea corectă a faptei drept infracțiune unică nu înseamnă o sancționare mai blândă pe nedrept, ci reflectă voința legiuitorului de a trata o conduită unitară drept ceea ce este: o singură faptă penală, cu un singur cadru de pedeapsă. Modalitățile de individualizare asigură, în acest context, echitatea și proporționalitatea sancțiunii, permițând judecătorului să evalueze pericolul social concret al faptei.

Delimitarea riguroasă de pluralitatea de infracțiuni reprezintă o garanție a respectării principiilor legalității, proporționalității și echității.

Bibliografie:

1. Codul Penal al Republicii Moldova, COD Nr. 985 din 18-04-2002;
2. Note de curs „Drept penal. Partea generală” Volumul I, Ediția a II-a, *Stela BOTNARU Alina ȘAVGA Vladimir GROSU Mariana GRAMA*;
3. Ministerul Justiției al Republicii Moldova;
4. Modalități ale Calificării Unității și Pluralității de Infracțiunii, *Prisacari Vadim* https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/213-221_0.pdf ;
5. FORMELE UNITĂȚII INFRAȚIONALE ÎN DOCTRINA PENALĂ NAȚIONALĂ ȘI STRĂINĂ, *Cristina PAPANAGA*, doctorand, USM https://www.inj.md/sites/default/files/new/22/36-40_46.pdf ;
6. NOȚIUNEA ȘI NATURA JURIDICĂ A INFRAȚIUNII UNICE CONTINUATE (PRELUNGITE) ÎN LEGISLAȚIA PENALĂ A REPUBLICII MOLDOVA ȘI A ROMÂNIEI, *Iurie LARII*, doctor în drept, conferențiar universitar, prorector pentru știință al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI Anca-Iulia STOIAN, doctorandă;
7. Советское уголовное право. Общая часть, Москва, Изд-во МГУ, 1974, с. 251.